

Høring - endringer i renovasjonsforskriften

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet		24.02.2026
Kommunestyret		10.03.2026

Kommunedirektørens innstilling

Forslag til endringer i gjeldende renovasjonsforskrift legges ut på offentlig høring i 4 uker med høringsfrist 7. april 2026.

Vedlegg

- 1 Renovasjonsforskrift - høringsforslag
- 2 Rapport Norwaste

Sammendrag

HAF (Helgeland Avfallsforedling IKS) har fremsatt et forslag om endring av dagens renovasjonsforskrift. Forslaget til endring omfatter:

- Henteavstand reduseres fra 20 meter til 2 meter
- Tidspunktet for utsetting av dunk/sekk endres fra kl. 07.00 til kl. 06.00
- Gebyr for septiktømming endres fra at eiendommer som er tilknyttet felles septiktank skal betale likt gebyr som enkelttank per eiendom, til at gebyret fastsettes ut fra tømt volum og antall tilknyttede eiendommer
- Klager på vedtak som er gjort av HAF skal avgjøres i særskilt klagenemd

De foreslåtte endringene i forskriften må legges ut på høring, slik at berørte parter får mulighet til å uttale seg før endringene vedtas.

Bakgrunn og historikk

Dagens forskrift om renovasjon (FOR-2023-03-29-529) trådte i kraft 29. mars 2023 og gjelder for alle HAF-kommunene (Hemnes, Lurøy, Nesna, Rana, Rødøy og Træna). Enkelte av bestemmelsene i denne forskriften foreslås nå endret som en følge av at Representantskapet i HAF har besluttet å iverksette tiltak for å få ned gebyrnivået.

I representantskapets møte 15. mars 2024 sak 06/24 ble det fattet følgende vedtak;

«Representantskapet tar saken til orientering. I tillegg ber Representantskapet om at det utføres en analyse av tjenester, kostnadsnivå, selskapsform og organisering herunder samarbeid med andre. Det skal iverksettes tiltak, slik at gebyrnivået kommer ned på et akseptabelt nivå, dvs. på nivå med sammenlignbare kommuner. Analyser må være ferdigstilt slik at nødvendige tiltak kan innarbeides i budsjett- og økonomiplanperioden 2025-2028.»

Nr.	Gebyr	Beskrivelse av tiltak	Reduksjon på gebyret (kr)	Reduksjon i prosent av standard gebyr
1	Husholdning	Henteavstand fra 20m til 2 m, sidelaster	312	-5,0 %
2	Husholdning	Henteavstand fra 20m til 2 m, baklaster	147	-2,4 %
3	Husholdning	Hentefrekvens restavfall fra 2 uker til 4 uker	306	-4,9 %
4	Husholdning	Hentefrekvens plastemballasje fra 4 uker til 6 uker	58	-0,9 %
5	Husholdning	Hentefrekvens plastemballasje fra 4 uker til 8 uker	84	-1,3 %
6	Husholdning	Hentefrekvens papir fra 4 uker til 6 uker	56	-0,9 %
7	Husholdning	Hentefrekvens papir fra 4 uker til 8 uker	163	-2,6 %
8	Septik	Innsamling av septikslam i egenregi	261	-7,0 %

HAF har i 2024 kartlagt tjeneste- og gebyrnivå opp mot sammenlignbare selskaper. Ifølge tabellen ovenfor er det totalt sette et potensial for reduksjon av husholdningsgebyret med 865 kr, som tilsvarer en reduksjon på 13,9 % på et standard husholdningsgebyr i 2024. Ved å innføre tiltak som endrer henteavstanden og hentefrekvensen betydelig, vil servicenivået til HAF tilnærme seg sammenlignbare avfallsselskaper. En kombinasjon av tiltak nr. 1 og 2, samt tiltak 3, 5 og 7 ble derfor vedtatt iverksatt av Representantskapet i sak 15/24 den 28. oktober 2024;

«Representantskapet tar saken til orientering, og mener at følgende tiltak er nødvendige for å få ned gebyrnivået til et akseptabelt nivå:

- henteavstand fra 20 m til 2 m*
- hentefrekvens restavfall fra 2 uker til 4 uker*
- hentefrekvens plastemballasje fra 4 uker til 8 uker*
- hentefrekvens papir fra 4 uker til 8 uker*

I tillegg ber representantskapet om at HAF engasjerer et eksternt selskap til å foreta en utvidet analyse, slik det står i bestillingen. Først da kan det tas stilling til om ytterligere tiltak bør gjennomføres.»

I etterkant ble det gjennomført eksterne analyser av både Norwaste og PwC som begge peker på at servicegraden til HAF er høy ift. sammenlignbare selskaper, hvor spesielt henteavstand og hentefrekvens skilte seg ut, og at dette anbefales justert. I det nye renovasjonsanbudet med oppstart 1. august er ny henteavstand og hentefrekvens på restavfall hensyntatt.

Hentefrekvens på avfall fremgår av HAFs retningslinjer, og reguleres ikke av renovasjonsforskriften. Endringer i hentefrekvens er derfor ikke en del av denne saken. Endringer i retningslinjen vedtas av HAF.

Vurdering

Under følger en gjennomgang av hvilke bestemmelser som foreslås endret i dagens renovasjonsforskrift, samt en juridisk vurdering av endringene foretatt av advokatfirmaet Lund & Co.

1. Endret henteavstand fra 20 meter til 2 meter

Renovasjonsforskriften § 12 om transportvei foreslås endret slik:

*«Avstanden mellom renovasjonsbilens kjørerute og dunken kan være maksimalt **2 meter*** 20 meter. For dunker med fire hjul kan avstanden være maksimalt 5 meter.*

Hvis dunken er plassert lengre enn 3 meter fra renovasjonsbilens kjørerute, kan renovatøren plassere den ca. 3 meter fra stoppestedet for renovasjonsbilen etter tømming.*

Dunker som er plassert i en dunkskjuler eller et dunkskap nærmere enn 3 meter fra renovasjonsbilens stoppested, skal settes på plass av renovatøren i dunkskjuleren eller dunkskapet.*

Høydeforskjellen mellom oppstillingsplassen for dunken og stoppestedet for renovasjonsbilen skal ikke overstige 0,5 meter per 10 meter transportvei.

Dunken må kunne trilles uten hindringer av noen art, f.eks. trapper, murkanter, grøfter, gjerder, porter, sinte hunder mv. Transportveien må ha så fast dekke at dunkene kan trilles uten problemer. Om vinteren må transportveien være ryddet for snø og, hvis det er behov for det, strødd med sand på tømmedagen. Dette gjelder ikke hvis abonnenten selv triller fram dunken til renovasjonsbilens kjørerute.

For å unngå skade på dunken skal renovatøren plassere den trygt etter tømming.

** 20 meter for dem som velger denne avstanden mot tilleggsbetaling.»*

Den juridiske vurderingen er som følger:

«Endringene består i at maksimal tillatt avstand mellom renovasjonsbilens kjørerute og avfallsbeholder reduseres fra 20 meter til 2 meter. I tillegg fjernes en del bestemmelser som blir overflødige når avstanden reduseres. Denne endringen vil medføre at flere abonnenter enn tidligere må flytte avfallsbeholdere over noe distanse. For eldre og uføre kan dette bli en utfordring. Spørsmålet kan også ha en

side til universell utforming av kommunens tjenester. Det faller utenfor rammene for dette notatet å utrede det spørsmålet fullt ut. HAF bør vurdere å regulere en adgang til individuelle unntak, eventuelt behovsprøvd, i retningslinjene. Sett i sammenheng med endringene i §§ 8-3 og 8-4 vil endringen kunne føre til at flere avfallsbeholdere blir stående eksponert gjennom natten i nærheten av vei. Dette kan føre til utfordringer, for eksempel ved mye vind. Det fjernes en bestemmelse om tilbakesetting i dunkskjuler eller dunkskap. Det framgår med endringen ikke om renovatøren skal sette dunken tilbake. Reguleringen kan flyttes til retningslinjene, eller sløyfes. Renovatøren skal i alle tilfeller plassere dunken «trygt» jf. siste ledd.»

For å hensynta universell utforming vil det bli adgang til andre henteavstander mot et vederlag.

2. Endret hentetidspunkt fra kl. 07.00 til kl. 06.00

Renovasjonsforskriften § 8-3 om tømming av oppsamlingsenhetene tredje ledd foreslås endret slik:

*«Dunkene/sekkene må være satt fram senest **kl. 06.00** ~~kl. 07.00~~ på tømmedagen»*

Renovasjonsforskriften § 8-4 om særlig om henting av papirsekker og blanksekker for plastemballasje første ledd foreslås endret slik:

*«Den oransje papirsekken og blanksekken for plastemballasje må settes ut senest **kl. 06.00** ~~kl. 07.00~~ på tømmedagen. Abonnenten skal sikre sekken på en slik måte at den ikke blir tatt av vær og vind før henting. Papirsekken skal ikke knyttes.»*

For å samle inn avfall mest mulig effektivt vil det i perioder på enkelte ruter være nødvendig å starte innsamlingen kl. 06.00. Dette kan føre til at dunkene står ute noe lengre tid, noe som kan innebære en miljørisiko. Undersøkelser viser at de fleste setter ut dunk eller sekk kvelden før, og dette vurderes dermed å utgjøre en lav risiko.

Den juridiske vurderingen er som følger:

«Endringene består i at tidspunktet når oppsamlingsenheter skal settes ut på hentedagen endres fra kl. 07.00 til kl. 06.00. Dette ligger innenfor det kommunene kan bestemme i forskriften. Endringen vil trolig føre til at flere abonnenter setter fram dunkene kvelden før hentedagen, heller enn å stå opp i tid for å sette ut dunkene. Det kan føre til at flere dunker står mer eksponert for vær, vind og dyr, lenger enn tidligere.»

3. Endret gebyr for fellesløsning septik

Renovasjonsforskriften § 18 om gebyr for septiktømming første ledd foreslås endret slik:

*«Eiendommer som er tilknyttet en separat eller felles slamavskiller for oppsamling av septikslam, og som har tanken tilgjengelig for tømming, skal betale et fastsatt gebyr ~~som er likt for alle eiendommene/abonnentene.~~ **Ved fellesløsning vil gebyret fastsettes utfra***

~~tømt volum og antall tilknyttede eiendommer. Gebyret skal være det samme som minimumsgebyret for en enkelttank med et volum på inntil 4m³, uansett om det er én eller flere eiendommer tilknyttet den samme tanken.»~~

Dagens formulering i § 18 fører til at eiendommer som har fellesløsninger i praksis betaler uforholdsmessig mye for tjenesten. Det foreslås derfor at eiendommer som er tilknyttet en separat eller felles slamavskiller for oppsamling av septikslam, og som har tanken tilgjengelig for tømning, skal betale et fastsatt gebyr. Ved fellesløsning vil gebyret fastsettes ut fra tømt volum og antall tilknyttede eiendommer.

Den juridiske vurderingen er som følger:

«Endringen går ut på en omformulering av bestemmelsene om gebyrfastsettelse for septiktømming. Det åpnes for differensiering av gebyret. For fellesløsninger innebærer endringen en realitetsendring, som nok krever spesifisering i retningslinjene. Vi har ingen merknader til denne endringen.»

4. Endret klageinstans

Renovasjonsforskriften § 21 om vedtak og klage annet ledd foreslås endret slik:

«Enkeltvedtak som fattes med hjemmel i denne forskriften, kan påklages etter forvaltningslovens regler. ~~Klager på vedtak som er gjort med hjemmel i denne forskriften, avgjøres i kommunens klagenemnd for slike saker.~~ Klager på vedtak som er gjort av kommunen med hjemmel i denne forskriften, avgjøres i kommunens klagenemnd for slike saker. Klager på vedtak som er gjort av HAF med hjemmel i denne forskriften, avgjøres i en særskilt klagenemnd, jf. forvaltningsloven § 28 (2).»

Enkeltvedtak som er fattet av kommunen (for eksempel fritak for renovasjonsgebyr) fattes av kommunen og disse klagene skal fortsatt avgjøres i kommunens klagenemnd for slike saker. Enkeltvedtak som er fattet av HAF skal avgjøres av en særskilt klagenemnd, jf. forvaltningsloven § 28 annet ledd 2. pkt. Bestemmelsen foreslås endret slik at det kommer tydeligere frem at både kommunen og HAF kan fatte vedtak etter forskriften, og at det er ulike klagenemnder avhengig av hvem som fatter vedtak. Endringen har ingen praktiske konsekvenser.

Den juridiske vurderingen er som følger:

«Etter vår oppfatning vil det være en fordel at det framgår av forskriften at klage framsettes direkte for HAF. Det kan også være en fordel om det vises til hjemmelen for at avgjørelsen treffes av HAFs klageorgan. Ingenting av dette er imidlertid krav. Den foreslåtte endringen kan vedtas uten å komme i konflikt med forvaltningsloven eller liknende.»

Konklusjon

Forslag til endringer i gjeldende renovasjonsforskrift legges ut på offentlig høring i 4 uker med høringsfrist 7. april 2026.